

CDA bijdrage Algemene Beschouwingen

Provinciale Statenvergadering – woensdag 8 juni 2022

Fractievoorzitter Chris Westerlaken

Voorzitter,

Laat ik beginnen met onze dank uit te spreken aan college en organisatie voor het tijdig aanleveren van de benodigde stukken. De proef met de tafeltjessessie is wat ons betreft voor herhaling vatbaar.

Over de wijze van behandelen kan ik nu nog geen uitspraak doen, we staan immers aan de aftrap van deze pilot, maar het voelt wel een beetje vreemd aan om nu algemene beschouwingen uit te spreken zonder dat we de jaarstukken besproken hebben. Het is een pilot vandaag en ik ga er vanuit dat we deze nog uitgebreid zullen evalueren. Misschien kan de gedeputeerde alvast aangeven welke meerwaarde hiermee gerealiseerd moet worden om het zo te blijven doen.

Algemeen

Zoals elke keer voorafgaand aan het jaar met verkiezingen stellen we een sobere kadernota vast voor wat betreft nieuw beleid. Ik denk dat we ons daar allemaal een plezier mee doen. Op dit moment is er sprake van zoveel onzekerheden dat het, nog los van de verkiezingen, goed is om even pas op de plaats te maken en te bezien wat echt belangrijk is voor de toekomst. Soms moet je bereid zijn je beleidskeuzes te herzien/herijken tegen het licht van de veranderingen die we meemaken.

Wie had kunnen denken laat staan geloven dat we in 2022 in een qua veiligheid, voedsel- en energiezekerheid in een totaal andere realiteit leven dan toe we onze landbouwvisie en energietransitie bespraken en vaststelden. Natuurlijk blijven de woningbouwopgave, mobiliteit en de groene ontwikkelingen belangrijk. Maar in het perspectief van nu ben ik hier in ieder geval toch wel anders naar gaan kijken. In deze zaal zijn al wel eens eerder geopolitieke discussies gevoerd en de eerder door mijn gevoelde scepsis om dit hier te bespreken heeft toch wel plaatsgemaakt voor de gedachte dat het zeker wel zin heeft om hiermee in ieder geval rekening te houden bij onze keuzes.

Groeisprong 2040

In de kadernota wordt uitgebreid stil gestaan bij de groeisprong Utrecht 2040. Graag onderstreep ik de derde zin uit paragraaf 1.2 *“er staat met nadruk kunnen, want als wij in de glazen bol.....”*. Nog los van de genoemde financiële aspecten weten we ook niet welke technische ontwikkelingen over achttien jaar mogelijk zijn. Ik heb het hier al vaker gezegd: tien jaar geleden wisten nog niet eens van het bestaan van de smartphone en kijk wat we daar nu al mee aan kunnen. Bij de start van dit Statenjaar werd ons meegedeeld door een profeet dat we over 15 jaar zo’n enorme versnelling maken in onze technische en digitale mogelijkheden dat de ontwikkeling van computers in de jaren tachtig van de vorige eeuw volkomen verbleekt. En toch discussiëren we hier over tramrails. Ik wil maar zeggen: het is goed om te praten over de toekomstige noodzakelijke mobiliteitsvereisten maar laten we ons nu nog niet vast pinnen op technische oplossingen van nu.

De groeiambities in de woningbouw ondersteunen we graag, zeker ook zoals we dat qua proces in de provincie Utrecht vorm hebben gegeven. We hebben onze tevredenheid hierover al uitgesproken. Of we dit zullen kunnen handhaven en blijven uitvoeren wordt spannend gelet op de Haagse ambities en suggesties over de werkwijze. Ik ben benieuwd naar de visie van het college en naar de mening van het college of de door de minister gekozen richting de inwerkingtreding van de Omgevingswet niet blokkeert

Actuele beleidsontwikkelingen met financiële gevolgen

Het CDA vindt het in principe altijd goed wanneer overheden deelnemer worden in publieke ondernemingen. De vraag om aandeelhouder te worden van Stedin kunnen we positief beantwoorden. Wel stellen we voor dat de provincie ook Stedin actief ondersteunt bij het werven van aandeelhouders onder de Utrechtse gemeenten. Naast de aankoop van aandelen Stedin denkt de CDA-fractie dat ook een eigen rol is weggelegd voor de provincie om de infrastructuurproblemen op te lossen. De CDA-fractie zal daartoe een motie indienen die de provincie opdraagt te onderzoeken of buurtbatterijen een oplossing kunnen zijn en om hier beleid op te maken.

Volgens de Maartbrief krijgen we meer geld uit het provinciefonds dan waar eerder rekening mee werd gehouden in 2022 en wellicht ook nog in 2023. Voor de jaren daarna lijkt het me onzeker aangezien het trap op trap af principe dan wel eens zou kunnen leiden tot een verlaging van de bijdrage uit het Provinciefonds. De onzekerheden waar we de komende jaren mee te maken kunnen krijgen zijn volgens mij evident. Dat dit effect zal hebben op onze inkomsten ligt voor de hand. Verwacht het college dit ook en kan dit betekenen dat we over 2 jaar weer drastisch moeten bijstellen?

Bestuurlijke ontwikkelingen

Onder het kopje bestuurlijke ontwikkelingen beschrijft het college allerlei maatschappelijke ontwikkelingen die leiden tot maatschappelijke tegenstellingen en scherpere scheidslijnen. Helaas moet ik constateren dat dit correct wordt weergegeven en dat wij zelf als overheid daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Het lijkt regelmatig dat we doordat we geen visie ontwikkelen de inwoners er ook niet van kunnen overtuigen dat we de goede kant op gaan. Anderzijds lijkt het er ook vaak op dat we als overheid niet in staat zijn een gekozen lijn te blijven volgen.

Of, en dat is nog veel erger, we lijken maar wat te doen.

Neem als voorbeeld de hele stikstofdiscussie. Eerst wordt er op landelijk niveau invulling gegeven aan natuurbeleid waarbij je je kunt afvragen of alle consequenties wel zijn afgewogen. Vervolgens ontstaat er een stikstofprobleem wat in Den Haag wordt opgelost door de PAS, maar de Raad van State steekt daar weer een stokje voor. Den Haag gooit vervolgens het probleem over de schutting bij de provincies met de mededeling 'los het maar op'. De provincies gaan ermee aan de gang (vooral zonder geld) en doen hun best. Waarna Den Haag van oordeel is dat ze het zelf beter kunnen.

De mensen waar het allemaal om draait vragen zich inmiddels af of men nog wel weet waar het om gaat.

We moeten vrezen dat de ingrepen die mevrouw de minister gaat voorstellen niet alleen de boeren gaat treffen, maar hele gemeenschappen in het landelijk gebied. Ik vraag me af of men zich wel realiseert dat in het landelijk gebied een hele bedrijfstak verbonden is aan de veehouderij. Loonwerkers, veeverzorging, voederhandel, mechanisatiebedrijven, energiehandel, allerlei toeleveranciers en laten we ook de verwerkers van agrarische producten niet vergeten. Als de plannen van de minister door gaan betekent dit dat de hele economie van het landelijk gebied geraakt wordt en er grote problemen komen voor de werkgelegenheid.

Als dit verstaan wordt onder transitie van het landelijk gebied kunnen we eerder spreken van de vandalisering van het landelijk gebied. Voorzitter, laat ik het maar helder stellen: hier werkt het CDA niet aan mee. Op deze manier wordt wat ons betreft in de provincie niet gewerkt aan het oplossen van het stikstofprobleem.

Mobiliteit

Voorzitter, ik heb al eerder gezegd dat het CDA achter de plannen staat die moeten leiden tot een grotere woningvoorraad in de provincie. Meer woningen betekent meer inwoners en dus ook grotere verkeersstromen en dus drukkeren wegen en OV. In de vorige Statenvergadering hebben we ruim stil gestaan bij het openbaar vervoer van de toekomst.

Ik wil nu ook nog even stilstaan bij de huidige mobiliteitsproblematiek. In het huidige coalitieakkoord wordt uitgebreid gesproken over de thema's veiligheid. Enkele punten die wat ons betreft meer aandacht verdienen zijn de veiligheid van tramwegovergangen en veilige routes van en naar scholen en OV-knelpunten.

Regelmatig komen nog ongelukken voor met trams. Opvallend is dat dit binnen de grenzen van IJsselstein nagenoeg niet voorkomt. Dat is eenvoudig uit leggen. Alle overgangen in IJsselstein hebben automatische overwegbomen. Het CDA komt bij de vaststelling van de Kadernota met een motie die het college opdraagt alle tramwegovergangen te voorzien van dergelijke beveiliging.

Begroting en bijsturing

In de jaarstukken is te lezen dat we dit jaar nog minder hebben uitgegeven dan verwacht was. Het geld wordt dus duidelijk niet verbrand zoals aan het begin van deze statenperiode werd gezegd.

Op zich natuurlijk een prima verschijnsel ware het niet dat hier geen zuinigheid achter zit maar een verschijnsel dat ik toch niet zo prettig vind namelijk een organisatie die onvoldoende in staat is om op de juiste wijze te prognosticeren, niet aan de inkomstenkant maar vooral niet aan de uitgavenkant. We hebben hier al eerder over gesproken en gevraagd om verbetering. Kan het college aangeven wat hier aan gedaan is en wat het college van plan is hier nog aan te doen.

Ook de accountant signaleert dit en geeft een waarschuwing. Niet goed begroten leidt uiteindelijk tot een verkeerde financiële huishouding. Wij zijn uiteraard voor het uitgeven van geld aan de goede dingen maar dan moet het ook wel uitgegeven worden. In de commissiebehandelingen zullen we nog op onderdelen terugkomen. Dat het college creatief is wordt met de voorliggende voorstellen wel weer bewezen. Het overgebleven geld wordt prima gerecycled zullen we maar zeggen.